

**MÚSICA
ANTIGA**

29 DE MARÇ

SALA 1 PAU CASALS

LES SET PARAULES

EL SO ORIGINAL. JORDI SAVALL

PROGRAMA DE MÀ

HEINRICH SCHÜTZ

(Bad Köstritz, Alemanya 1585 – Dresden 1672)

DIE SIEBEN WORTE JESU CHRISTI AM KREUZ, SWV 478

(Les set paraules de Jesucrist a la Creu)

I. Introitus (Chor): *Da Jesus an dem Kreuze stund*

II. Symphonia

III. Die sieben Worte (Evangelist, Jesus): *Und es war um die dritte Stunde*

IV. Symphonia

V. Conclusio (Chor): *Wer Gottes Marter in Ehren hat*

Jove Capella Reial de Catalunya

PAUSA 20'

FRANZ JOSEPH HAYDN

(Rohrau, Àustria 1732 – Viena 1809)

DIE SIEBEN LETZEN WORTE UNSERES ERLÖSERS AM KREUZE, HOB. XX:1A

(Les set últimes paraules de Crist a la Creu. Versió original per a orquestra, 1785)

JOSÉ SARAMAGO

(Azinhaga, Portugal 1922 – Tías, Lanzarote 2010)

LES SET PARAULES DE L'HOME

Text recitat

I. Introduzione (Maestoso ed Adagio)

II. Sonata I (Largo)

“Pater, dimitte illis, quia nesciunt, quid faciunt”

III. Sonata II (Grave e Cantabile)

“Hodie mecum eris in Paradiso”

IV. Sonata III (Grave)

“Mulier, ecce filius tuus”

V. Sonata IV (Largo)

“Deus meus, Deus meus, utquid dereliquisti me?”

VI. Sonata V (Adagio)

“Sitio”

VII. Sonata VI (Lento)

“Consummatum est”

VIII. Sonata VII (Largo)

“In manus tuas, Domine, commendo spiritum meum”

IX. Il terremoto (Presto e con tutta la forza)

Sílvia Bel i Jordi Boixaderas, recitadors

La durada aproximada del concert és de 2 h

LE CONCERT DES NATIONS

JOVE CAPELLA REIAL DE CATALUNYA

LLUÍS VILAMAJÓ, PREPARACIÓ DEL CONJUNT VOCAL

MANFREDO KRAEMER, CONCERTINO

SÍLVIA BEL I JORDI BOIXADERAS, RECITADORS

JORDI SAVALL, DIRECCIÓ

INTÈRPRETS DE LA PRIMERA PART:

Jove Capella Reial de Catalunya: Elionor Martínez, soprano / Daniel Folqué, contratenor / Ferran Mitjans, tenor I / Martí Doñate, tenor II / Guglielmo Buonsanti, baix / Lluís Vilamajó, preparació del conjunt vocal / Rochsane Taghikhani, *coach* de dicció lírica

Le Concert des Nations: Catalina Reus, violí I / Karolina Habalo, violí II / David Glidden, viola I / Fumiko Morie, viola II / Candela Gómez, violoncel / Mariona Mateu, contrabaix / Joaquim Guerra, fagot / Marc Díaz, orgue

INTÈRPRETS DE LA SEGONA PART:

Le Concert des Nations: Manfredo Kraemer, concertino / Mauro Lopes, segon violí / Balázs Máté, violoncel solista / Guadalupe del Moral, Isabel Serrano, Alba Roca, Elisabet Bataller, Catalina Reus, primers violins / Kathleen Leidig, Santi Aubert, Karolina Habalo, segons violins / David Glidden, Éva Posvanecz, Fumiko Morie, violes / Matylda Adamus, Candela Gómez, violoncels / Xavier Puertas, Laura Asensio, Mariona Mateu, contrabaixos / Marc Hantaï, Yi-Fen Chen, flautes traverseres / Paolo Grazzi, Gioacchino Comparetto, oboès / Josep Borràs, Joaquim Guerra, fagots / Thomas Müller, Javier Bonet, Mario Ortega, Federico Cuevas, trompes naturals / Jonathan Pia, Davide Maiello, trompetes naturals / Riccardo Balbinutti, timbales

COMENTARI

per Martí Sancliment Solé

LES DARRERES PARAULES DE L'HOME

Quan l'home desaparegui de la Terra, quines seran les seves últimes paraules? Les set darreres paraules de Crist transcendeixen la lectura religiosa, i en la seva exegesi ens remetent a una profunda reflexió: què estem fent?, cap a on anem?

Aquestes qüestions no han deixat d'ocupar-nos des d'aleshores, tant en l'aspecte quotidià com col·lectiu, i les seves respectives respostes, si n'hi ha, només poden tenir lloc a partir del silenci i la meditació. En aquest sentit, poques obres són tan meditatives i conviden tant a la reflexió com les composicions a l'entorn de les set darreres paraules de Crist. Des de Schütz al segle xvii, fins a Saramago al segle xxi, passant per Haydn al segle xviii, les sentències de Crist són escoltades des de la incertesa d'un món en crisi, des de la barbàrie de la guerra i l'absurditat de la maldat infligida per l'home. Les Septem Verba són les darreres frases que Jesús va pronunciar durant la seva crucifixió, poc abans de morir. Des del més profund de l'ésser clamen a tota la humanitat –«Tinc set» (Joan, 19:28); «Pare, perdona'ls perquè no saben el que fan» (Lluc, 23:34); «Dona, aquí tens el teu fill. Fill, aquí hi tens la teva mare»(Joan, 19:26-27)–, però també a l'esperança de la salvació. On hi ha ombra encara hi queda espai per a la llum, i hi apareix la possibilitat de trobar sentit, i fins i tot resposta, als nostres reptes: «Jo t'asseguro que avui seràs amb mi al paradís» (Lluc, 23:43).

Més d'un segle abans que Joseph Haydn (1732-1809) compongués la seva obra homònima, Heinrich Schütz (1585-1672) va escriure la seva pròpia versió del tema, el 1645, en plena Guerra dels Trenta Anys i enmig de les grans epidèmies de pesta. Quin sentit prenien aquells mots en el seu temps? Amb l'objectiu d'interioritzar i personificar les darreres paraules pronunciades per Crist, Schütz va desenvolupar una passió de caràcter auster i meditatiu, però que no evitava la lluminositat i la delicadesa pròpies de la música italiana que la inspirava. La seva obra s'inaugura amb un coral intimíssim i una simfonia instrumental, seguits dels mots de Crist, que recauen en les veus solistes dels evangelistes, de Crist i dels lladres que enriqueixen la paleta cromàtica de la composició. Seguint una arquitectura perfecta, habitual en les obres de Schütz, la composició conclou de nou amb una darrera simfonia instrumental i el cor final, "Wer Gottes Marter in Ehren hat", que, amb un caràcter netament protestant, obre la finestra celestial a la llum de la pau eterna.

Set paraules sense paraules, així es pot entendre l'encàrrec que el 1785 va rebre Joseph Haydn de part del marquès de Valde-Íñigo, pare de la Congregació de la Santa Cova de Cadis. En aquella època, Haydn era un dels compositors més populars del seu temps. Des d'Espanya es va encarregar al mestre Esterhazy un conjunt d'interludis per acompanyar el recitat de les Set Paraules de Crist a la creu durant l'exercici de les Tres Hores cada Divendres Sant. Val a dir que aquesta pràctica, incloure interludis musicals en la lectura de les Tres Hores, era tan catòlica com espanyola, havent estat inaugurada pocs anys abans pel jesuïta peruà Alonso Messia Bedoya (1655-1732) i estesa ràpidament als diversos territoris de l'imperi. Haydn ho va entendre perfectament i va adaptar, per a cadascuna de les Set Paraules, una melodia i una instrumentació apropiades. Set moviments lents, set sonates dialogant espiritualment amb els comentaris parlats sobre els darrers mots de Crist. El resultat és una de les obres més profundes i belles que s'han escrit en la història de la música, però què ens aporta aquesta bellesa? Quin sentit tenen avui en dia les darreres paraules de Crist? I el missatge íntim i espiritual que Haydn transmet amb la seva composició? L'any 2007, amb motiu de l'enregistrament d'aquesta obra, Jordi Savall va proposar a José Saramago participar conjuntament en aquestes qüestions. A través de la interpretació de Savall i dels textos de Saramago, podem concloure que, només si

som capaços de percebre la dimensió espiritual i contemporània de l'obra de Haydn, podem participar, i fins i tot ser transformats, pel ritual particular de les Septem Verba. Saramago parteix del missatge espiritual de Crist per acabar parlant-nos de les persones, de tu i de jo, de tots nosaltres. Fer-nos tocar el terra amb les mans i situar-nos en l'essència mateixa de les nostres vides, amb les seves petiteses, absurditats, certeses i incerteses. Savall, al capdavant de Le Concert des Nations, ens permet gaudir de la seva dimensió estètica sense perdre el sentit més profund de la seva espiritualitat.

LLETRES

Descarrega les lletres del concert [aquí](#).

Aquest concert forma part del Projecte YOCPA, **Young Orchestra and Choir Professional Academies**, liderat pel Centre Internacional de Música Antiga Fundació CIMA i compta amb el suport de la Unió Europea. El projecte ofereix oportunitats de formació i feina a noves generacions de músics. El projecte combina el treball pedagògic d'experts professionals amb l'aprenentatge de **músics joves** a través d'acadèmies que es realitzen de manera presencial i en línia. També, com a part de l'aprenentatge pràctic, aquestes acadèmies ofereixen l'oportunitat de tocar amb els conjunts dirigits per Jordi Savall, *Le Concert des Nations* i la *Jove Capella Reial de Catalunya*, a diferents sales de prestigi d'Europa, i enregistrar CDs dels repertoris treballats a les acadèmies.

AMB EL SUPORT DE



Amb el generós suport d'Aline Foriel-Destezet.